

DELA VSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Št. 26.

Sreda 30. marca 1927.

Leto II.

Avstrijski proletariat na pohodu.

Volilna borba v Avstriji je v polnem razmahu. Avstrijsko delavstvo je združilo vse svoje ogromne sile, da premaga koaliranega nasprotnika: klerikalno stranko in nacionalistične velenemške frakcije. Buržazne stranke so namreč tvorile takozvani »protimarksistični« blok in upajo, da jim z združenimi močmi uspe, premagati socialiste in s tem preprečiti, da bi kot najmočnejša večinska stranka prevzeli oblast in začeli praktično izvajati svoj socialistični program.

Avstrijskim sodrugom treba samo pridobiti, poleg dosedanjih mandatorov, še nadaljni dober ducat novih mandatov, pa imajo večino v parlamentu in morejo nato sestaviti svojo homogeno socialistično vlado!

Tega se pa meščanske stranke v Avstriji boje kot zlodej svete vode. Pa napenjajo sedaj vse sile, da odvrnejo od sebe to katastrofo, kar je pač razumljivo, saj jih ne čakajo v slučaju socialistične zmage prijetni dnevi. Kakšen je strankin program avstrijskih sodrugov, smo v našem listu že obširno pisali. Ta program predvideva za slučaj socialistične volilne zmage pisan kup najradikalnejših gospodarskih, socialnih in političnih reform, da mora bogobojnega in na sveto kapitalistično lastnino prisegajočega meščana obliči upravičen strah za bližnjo bodočnost od rdeče pošasti ogrožene države. — Zato razumemo obupne klice vladnega predsednika Seipla, ki venomer poziva v eno fronto vse nasprotnike socializma. — Veliko vprašanje pa je, da li bo mogel meščanski blok, čeprav strnjen in relativno močan, preprečiti to, kar se stalno preprečiti ne more, ker je organizacijska in duševna sila in privlačnost avstrijske bratske stranke od dne do dne večja: namreč absolutno zavojevanje avstrijskega parlamenta, avstrijske vlade in avstrijske republike po združenih avstrijskih delavcih.

Ogromno je bilo organizacijsko in izobraževalno delo avstrijskih sodrugov v zadnjih letih. Oni so pokazali proletariatu vsega sveta, ka-

ko se gradijo mogočne, ljudske mase osvajajoče in odrešujoče delavske razredne stranke. Dovoljeni organizacijski in agitacijski aparat avstrijske socialne demokracije deluje sedaj brezhibno, ogromna masa zaupnikov je intenzivno na delu, da pribori stranki zaslužen zmag.

Ob pogledu na to ogromno pripravljeno delo, na discipliniranost in požrtvovalnost tamošnjih sodrugov ne moremo več niti trenutek dvomiti, da bodo te volitve osupnile kapitalistični svet in vzradostile zavedni proletariat vseh dežel. Avstrijsko delavstvo se dobro zaveda, da ne bije to velepomembno volilno borbo le zase, marveč tudi za ves ostali socialistično misleči proletariat vseh držav. Kajti oči socialističnih mas vseh kontinentov so danes uprte v rdeči Dunaj, v rdečo avstrijsko republiko, kjer se vrši največji dosedaj znani eksperiment delavskega osvajanja oblasti demokratičnim putem. Če uspe avstrijskim sodrugom priboriti večino parlamentarnih mandatov, ne bo to velikega pomena samo za nje, ker jim bo omogočilo pretvoriti avstrijsko republiko v socialistično državo — ta hrupna zmaga bo obenem dvignila samozavest proletariata vsega sveta, pokazala bo izmučenim, stokrat poraženim in razočaranim evropskim delavskim masam pot povzdiže in rešitve.

Srce in razum delavstva vseh narodov in vseh držav je danes na strani avstrijskega proletariata, tej častni predstavi mednarodne socialistične zajednice. To mednarodno delavstvo želi danes svojim misljenikom ob Donavi in Muri, da bi njihov uspeh pri volitvah uresničil vsa njihova pričakovanja.

To želimo avstrijskim sodrugom, s katerimi nas veže geografska skupnost in toliko lepih spominov in skupnih borb, tudi jugoslovanski delavci, ki se zavedamo, da bo njihova zmaga tudi naša zmaga, kakor tudi celokupne socialistične internacionale.

Živela avstrijska socialna demokracija!

Ženski shod v Mariboru.

V nedeljo popoldne so mariborske žene prihitele na javni shod, ki ga je sklicala naša ženska sekcija v Gambrinovi dvorani, v velikem številu, in ne samo žene, nego tudi naši moški sodrugi so se pridružili tej prepotrebni in preaktuelni manifestaciji zavednih žena proti vojni in za mir. Shodu je predsedovala sodružica Glazer, pred samo otvoritvijo shoda so zapeli naši delavski pevci delavski pozdrav, zaigrala je godba, mlada somišljenica je pa lepo in s toplim čutom deklamirala priložnostno pesem. Govoril je nato s. Eržen v široko zasnovanem govoru, povdarjajoč pomen manifestacije mednarodnega ženskega dneva, potrebo, da se žene pridružijo mednarodnemu socialističnemu gibanju, da osvobodijo sebe ter rešijo svet novih vojnih grozot, da zasigurajo človeštvu srečnejšo bodočnost. Žene morajo biti v prvi vrsti nositeljice miru in sprave med narodi, nositeljice socialnega blagovestja.

Za Erženim govorom je zaigrala spet naša vrta godba, nakar je zopet mala sodružica deklamirala pesem v nemškem jeziku. Govoril je nato v nemškem jeziku s. Pelikan, podčrtavajoč v lepem govoru, kako današnja kapitalistična družba bagatelizira in tlači ženska prava, le v pogledu kazni in restriktivnih pravnih določb je žena na prvem mestu. Izjemo tvori samo Rusija. Tudi s. Pelikan je povdarjal veliki značaj manifestacije, ki priča, da se tudi žene dvigajo in osvobojujejo predsodkov, korakajo skupno z moškimi sodrugi boljšemu družabnemu redu, višjemu pojmovanju življenja in njegovih ciljev nasproti.

Za sodrugom Pelikanom je govoril sodrug Favai, ki je s toplimi besedami pozdravil zbor, naglašajoč, da morejo zlasti žene delati uspešno za mir, da preprečijo nove vojne, da rešijo evropsko kulturo in blagostanje pred neizbežno propastjo. Baš sedaj grozi spet

svetu nova vojna — baš sedaj treba združiti vse moči, da se opasnost ukloni. Borbo za mir in proti vojni treba voditi, dokler je še čas, in ne šele potem, ko je katastrofa že tukaj. Pozval je žene, naj se vse krepko združijo v svojih razrednih organizacijah.

Godba je zaigrala tudi po Fa-

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,

Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.
Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debelo tiskana beseda stane 1—Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1—Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

„Mirovne cvetke“ iz naših časopisov.

Svoj čas smo prinesli nekaj novice iz »Jutra« in »Slovenca«, v katerih se poroča, kako je bilo ob različnih prilikah obsojenih veliko število Nazarencov na 10 in več let ječe samo zato, ker po svoji vesti in verskem prepričanju niso hoteli priče, da bi nosili orožje in postali morilci, ker je po njihovem mnenju umor vendar umor, pa naj ga vrši kdorkoli. »Jutro« od 17. III. pa ve poročati:

»V Velikem Bečkereku se je te dni vršila v tamošnji vojašnici zanimiva slavnost: 51 vojakov, ki pripadajo sekci Nazarencov in so bili v zadnjih letih obsojeni na pet do desetletno ječo, je izvršilo predpisano vojaško prisego. Za Nazarence je doslej veljal strog predpis (njihove vere), da ne smejo prijeti orožja. Vojaške oblasti so jih začele sistematično obsojati na večletno ječo, ker so odklanjali vojaško službo (—!). Po prigovarjanju vojaškega kurata in brigadnega generala pa so obsojeni številni Nazarenci sklenili, da se uklonijo posvetni oblasti. Vojaška prisega se je vršila z veliko slovesnostjo v prisotnosti celokupne garnizije. Vsi obsojeni Nazarenci so prisegli in bili potem takoj osvobojeni iz nadaljnega zapora.« (Podčrtali mi.)

Nas bi zanimalo vedeti samo eno: Kako je pravzaprav prišlo do tega, da so se morali reveži ukloniti in kake duševne muke so morali pretrpeti, predno so se odločili, odpovedati se temu, kar je bilo bistvo njihovega veroizpovedanja. V Jugoslaviji imamo neko ustavo, v kateri stoji baje zapisano, da je svoboda vesti vsakomur zajamčena. Ali je to še svoboda vesti, če mora biti vest vedno v skladu z interesi države? Naše stališče k temu vprašanju je sledeče: Nikogar se ne sme s silo siliti do nečesa, kar je po njegovem prepričanju in vesti škodljivo za posameznika kakor za vse človeštvo in velik greh nad svetostjo življenja in narave. Vemo, da obstoj vsake države temelji edino le na oboroženi sili in dokler bo človeštvo smatralo, da mu je država potrebna, tako dolgo si bo tudi to oboroženo silo moralo pustiti dopasti, vendar so nekatere države danes vsaj že toliko napredne, da ljudi, katerim to brani njihova vest, ne silijo, nastopati z morilnim orožjem proti svojim soljudem. Vojakov, ki se jim prostovoljno ponudijo v vojaško službo, pa tem državam vseeno ne manjka, zato že skrbi časopisje s svojimi slavospevi o hrabrosti in o domovini, in žal tudi žalostne socialne razmere, katerim se hočejo taki ljudje izogniti. Nikakor pa ne gre, da se s silo vsiljuje orožje ljudem, ki za take stvari niso duševno razpoloženi in je vse to v največjem nasprotju z njihovo vestjo. Vojsko naj sestavljajo prostovoljci, katerih se bo še dolgo dovolj našlo, ker je še vedno dovolj ljudi, ki so pripravljeni po

vai-jevem govoru in so pevci skladno zapeli. Tako se je zaključila ta resna manifestacija, ki je zapustila pri vseh navzočih najboljši utis. Vsi govorniki so želi za svoja izvajanja navdušeno odobravanje.

Zavedne žene, na delo in v organizacijo!

svoji vzgoji in temperamentu, boriti se proti drugim ljudem in jih zato vest prav nič ne grize. Ljudi z razvitim moralnim čutom in visoko duševnostjo naj se pa ne sili, da se poprimajo orožja, kajti le rabi orožja se oni protivijo. Svoboda vesti bi morala biti najsvetejša imovina človekova in bi morala uživati od vsakogar največje spoštovanje!

Isto »Jutro« poroča iz Maribora o »mladih vojakihi«, ki so zadnje dni po odhodu v vojaško službo polnili ulice s petjem (jaz bi rekel s huronskim krikom pijanih grl). Dopisnik je vzhicen nad temi mladimi, krepkimi (jaz sem videl večinoma v rasti zaostale in po alkoholu degenerirane postave) fanti, ki se bodo čez par dni razpršili proti jugu, kjer bodo videli nove kraje in spoznali običaje naših južnih bratov in čez par mesecev že govorili srbohrvaščino. Divno! Kakor nekdanj v Avstriji! (V mnogem še boljše.) V mariborske vojašnice pa pridejo — nadaljuje »Jutro« — bratje iz Makedonije, Šumadije, Bosne, zagoreli, zdravi, krepko raščenih teles (od katerih pa bo marsikdo počival na pobrezekem pokopališču ali pa odnesel s seboj domu kal neozdravljive bolezni). Njih strumni koraki se bodo razlegali po mariborskih ulicah in dvoriščih vojašnic, zgrajenih za Avstrijo (reci za militarizem, ki je povsod isti). In v porajajoči se pomladi se bodo vadili in trobili gor po Tomšičevem drevoredu in pri treh ribnikih. »Pozdrave vam, ki odhajate in vam, ki prihajate med nas!« zaključuje »Jutro« patetično. Tudi jaz jih pozdravljam in bi jim prav rad nekaj na uho povedal, namreč, da vidim v njih čisto drugačne brate kakor »Jutro« in da bi jim moja zagotovila bratstva manj škodovala.

Svoj čas smo poročali o ustanovitvi strelskega društva (streljaške družine v Mariboru. Sodeč po poročilu »Jutra« z dne 24. III. 1927 se isto lepo razvija, ker vabi za prihodnje dni patriotično mladino v Meljsko vojašnico na sobno streljanje pod vodstvom častniškega zbora. Baje se jih je že 40 priglasilo. Poleg te novice je pa druga, ki poroča o nesreči v Gregorčičevi ulici, kjer so se otroci igrali z nabasano pištolo, ki je nekemu dečku odbila polovico čeljusti. Da, da, le navačajmo mladino, naj čim bolj goji igro »Mladi vojaki«. Kdo se pritožuje nad posurovelostjo mladine? »S sentimentalnostjo se ne dajo voditi vojne,« je rekel Hindenburg.

Krono vsemu pa postavlja »Slovenec«, ko poroča 25. III. 1927 iz Sent Ruperta nad Laškim: »Naši vrli fantje-rekruti so vsi pristopili k obhajilni mizi, nato pa korajžno odkorakali v Celje k vojakom.« Kakor je »korajža« rekrutov, ki »einkorajo«, imamo vsako leto dovolj prilike, se do sitega nagledati; zato vemo, da te korajže tudi obhajilna miza ne ublaži in čimbolj so »ko-

rajžni», tem večje dopadenje ima oblast nad njimi. (Če pa navaden zemljan pokaže le desetino tiste korajže na ulici, ga takoj vtaknejo v »špèhkanro«.) Kaj nam treba še konkordata? Saj se že itak ne da več ločiti meja med cerkvijo in državo. V državnem interesu se bo

cerkev š s krematorijem sprijaznila: saj smo videli na »polju slave« v Galiciji, kjer so znosili več sto mrtvih vojakov na en kup, jih polili s petrolejem in jih potem, ko jih je vojaški duhovnik poskropil z blagoslovljeno vodo, zažgali.
Lieb Vaterland magst ruhig sein!

Šestipetdeseta obletnica pariške komune

Vsako leto dne 18. marca obhaja mednarodno delavstvo obletnico pariške komune, obletnico gigantskega boja, ki je zapisan v zgodovini z neizbrisljivimi črkami.

Pariška komuna in borba njenih komunardov postaja večja od leta do leta — ker so cilji, za katere se je borila, bližji in bližji.

Bilo je dne 18. marca 1871, ko je pariški proletarijat vrgel raz sebe stare suženjske okove in proglasil komuno. Vest o revoluciji v Parizu se je raznesla kakor blisk po Evropi. Pariz je postal centrum republikancev in »gnezdo revolucij«, kakor so ga zvali reakcionarji.

V času, ko je vladajoči cesarsko kapitalistični napoleonski režim na Francoskem v vojni s Prusijo popolnoma bankrotiral, je vstal pariški proletarijat s ciljem zgraditi idealnejšo družbo na razvalinah vojne in cesarskega kraha.

Vojno iz leta 1870 med Nemčijo in Francijo ni bilo mogoče preprečiti, ker jo je hotel imeti Bismarck sam. Nemške armade so bile dobro pripravljene in Bismarck je bil odločen izpeljati svoj načrt.

V Franciji pa je bilo vse narobe. Nemci so Francoze že potlačili, ko so se jeli ti šele pripravljati na vojno. Po dveh za Francoze ponesrečenih bitkah, so udrli Nemci v Francijo. Armado Napoleona III. so Nemci obkolili in jo premagali. De-

vetdeset tisoč Francozov, med njimi cesar Napoleon III., je bilo ujetih. V trdnjavi Mentz pa se je podal Nemcem francoski general Bazaine s 170.000 možmi posadke. Nemška armada je prodrla do Pariza. Napoleon III. se je osvobodil jetništva, pobegnil v Anglijo in tam umrl.

Francoska politična hegemonija nad Evropo, ki je trajala nad 70 let, je bila zlomljena. Z njo je padlo tudi francosko cesarstvo. V Parizu pa se je sestavila nova vlada, ki so jo dobili v roke ljudje slabši od Napoleona.

Samo 71 dni je živela pariška komuna. 28. maj je bil njen zadnji dan. Versailleska vlada jo je zadušila v potokih krvi. Šodobni zgodovinarji računajo, da je bilo pomorjenih okoli 35.000 komunardov.

Vlada, ki je zatrla komuno, je bila tista, ki je zavladala 4. septembra po padcu Napoleona in njegove dinastije. Bila je to vlada nizkotnih karakterjev, strahopetna pred močnejši in brutalna napram izmozganim masam.

Komuna je bila pogažena, ker se še niso izpolnili njeni pogoji. Tragično se je izvršil heroični in gigantski boj pariškega delavstva. Še po porazu so mu sledile strašne žrtve. V zgodovini proletarskih bojev za svobodo pa ostane pariška komuna za vse čase slavno poglavje.

v prejšnjem letu ter od poviška prispevka od 5,6% na 6%.

Za nezgodno blagajno ter pokojninsko se letos ne objavlja računskih zaključkov, ker upravlja ti dve blagajni sedaj Glavna brat. skladnica v Ljubljani. V poročilu je objavljeno v toliko, v kolikor se je po nalogu glavnega upravnega odbora upravljalo poslovanje na račun Glav. bratovske skladnice, ter so številčni podatki teh dveh blagajn sledeči.

Nezgodna blagajna: dohodki Din 275.176,57, izdatki 135.834,91 Din, prebitok 139.341,66 Din. Pokojninska blagajna: dohodki 1.033.330,14 Din, izdatki 631.383,88 Din, prebitok Din 401.946,26. (K računskim podatkom za te dve blagajni bomo še o prili podali naše mnenje.)

Nato sledi račun podpornega sklada, ki je bil ustanovljen pred par leti, za podeljevanje izrednih podpor, vsled boleznih ali nezgod prizadetim zavarovanim članom, v kojej plačuje vsak delavec 0,50 Din mesečno, isti znesek plača podjetje K. J. D. Poleg tega se v ta fond nakaže vsako leto predviden znesek iz bolniške blagajne, potom odobrenja kraj. skupščine. Račun sklada izkazuje: preostanek 1925 leta 1358,05 Din, prispevek delavstva 5763.— Din, prispevek podjetja 5763.— Din, preodkazilo bolniške blagajne po sklepu kraj. skupščine 5000.— Din, bonifikacija Del. zbornice za pobiranje prispevkov 10.371,57 Din, skupno dohodkov Din 28.255,62. Izplačane so pa bile podpore v znesku 16.600.— Din, blagajniški preostanek znaša še 11.655,62 Din. Bonifikacija Del. zbornice se je po sklepu krajevnega upravnega odbora namenila izključno v svrhu podeljevanja podpor staroupokojencem,

in sicer onim, ki se nahajajo vsled boleznih v pomanjkanju. K ostalim podatkom se povrnemo še ob priliki. Poročilo pod točko 1. in 2. je bilo soglasno odobreno.

Pod točko 4. a) in b) predloga upravnega odbora sta bila soglasno sprejeta, in sicer v fond za zobozdravljenje 20.000.— Din, ter v podporini sklad 5000.— Din. Pri tej točki so tudi klerikalni delegati posegli v debato radi zobotehnike in drugo, za kar pa po mojem mnenju ni na krajevni skupščini mesta. Čudili smo se delegatje, da so sedaj vendar tudi ti delegati posegli v debato, kar do sedaj ni bila njih navada. In priznamo, da niso bili tako hudi na skupščini, kot so bili zadnje čase po obratih v tovarni, ker so prej vršili hudo agitacijo okolu nekaterih delegatov za svoje načrte. Vsa stvar pa bi se bila lahko uredila že na predzadnji skupščini, ako bi bili pristali na naš predlog, da pridejo tudi oni v nadzorstvo, pa niso hoteli, sprejeti. Sploh bi se bili lahko okolu tega sporazumeli mirnim potom. Tako se je pa na občnem zboru vse rešilo, za obračun so pa tudi delegati Jugoslovanske strokovne Zveze, ker difference zaradi proračuna samega ni bilo. Bile so difference samo zaradi sestave odbora.

Delegat s. Frčej A. je predlagal listo in sicer: ss. Avsenik Janko, Zupančič Fr., kot člana, Lagoja Aleš ter Hlade Filip kot namestnika. Ta lista je bila sprejeta. Ves potek krajevnih skupščin je pričal, da so delegati zavedajo važnosti bratovske skladnice in potrebe, da dela v prid svojih članov, v prid vsega delavstva. Naše delavstvo je pokazalo svoje zavzemanje in mi smo prepričani, da bo odbor pridno delal za prospeh skladnice in koristi članov. Pika.

Krajevna skupščina bratovske skladnice na Jesenicah.

Jesenice-Fužine, 17. marca.

V nedeljo, dne 27. febr. tl., bi se morala vršiti krajevna skupščina bratovske skladnice, a ni bila sklepčna vsled nezadostnega števila navzočih delegatov. Žalostno je to, da od 80 delegatov, je smatralo za potrebno udeležiti se kraj. skupščine samo nekaj nad 20 delegatov. Vsled tega je bila skupščina odgojena, ter se je vršila v nedeljo 13. marca tl. Skupščini je topot prisostvovalo 60 delegatov. Dnevni red je bil sledeč: 1. poročilo upravnega odbora za l. 1926, 2. poročilo nadzornega odbora, 3. odobritev poročila pod točko 1. in 2., 4. a) predlog podelitve 20.000 Din fondu za zobozdravljenje, b) predlog podelitve 5000 Din podpornemu skladu, 5. volitev dveh članov in dveh namestnikov v nadzorni odbor.

K 1. točki se je prečitelo tiskano poročilo upravnega odbora, obsega joče 7 strani, ter ga je dobil vsak navzoči delegat. V poročilu so računski

zaključki, statistika obolenj, ter razni podatki članstva in drugo. Pohvale vredna so ta letna poročila, ki jih uprava izdaja zadnja tri leta, tako, da vsak delegat natančno vidi delovanje tukajšnje bratovske skladnice. Bilo bi potrebno, da bi vse bratovske skladnice izdajale taka poročila, ki naj bi jih potem delavsko-strokovno in politično časopisje objavljalo, na ta način bi se delavstvo in sploh vsa javnost informirala o stanju našega bolniškega, nezgodnega in pokojninskega zavarovanja. Kaj ko bi to organizirala Delavska zbornica?

V poročilu je razvidno, da je imela bolniška blagajna v letu 1926 dohodkov 1.430.865,66 Din, izdatkov pa 1.333.252,04 Din, tako da znaša prebitok 97.613,62 Din. Premoženje iste blagajne znaša 31. dec. 1926: aktiva 955.315,18 Din, pasiva 308.800.— Din čisto premoženje 647.315,18 Din. Prebitok boln. blagajne je radi ugodnejšega zdravstvenega stanja delavstva

Madžarske metode.

Madžarska policija hoče tudi madžarsko socialdemokratsko stranko pritegniti k procesu proti aretiranim komunistom in pristašev Vagijeve stranke in se v to svrhu poslužuje najgrših sredstev. Neko sodružico Vilma Hoffman, ki se ni posebno udeleževala v soc.-dem. stranki, temveč je bila le redna članica stranke, je policija pred par dnevi aretirala, ker so ji poslali iz Dunaja na njen naslov na Dunaju urejevani in tiskani letak »Uj Marcius« (novi marec). Ob enem se je pri enem od aretiranih našel dopis, ki mu ga je poslal njegov pobegli brat, da se letaki dobe pri zgoraj navedeni sodružici. Omenjena nima nobenih stikov s komunisti in Vagijevimi pristaši in je iz tega razvidno, da hočejo Bethlenovi ljudje tudi socialdemokratsko stranko vplesti v komunistični proces in na ta način preganjati in mučiti madžarsko delavstvo v splošnem.

Proti petinpetdesetim aretiranim je naperjen proces zaradi različnih

deliktov, ki jih je fabricirala Bethlenova policija, ki jih je mučila v svojih zaporih, iz katerih jih je rešila šele gladovna stavka. Iz policijskih zaporov so prišli končno v sodnijsko preiskavo.

Na Dunaj pobegli član Vagijeve stranke se je javil v uredništvu »Arbeiter-Zeitung« ter izjavil, da on ni nikoli svojem v Budimpešti bivajočemu bratu poslal kak dopis zaradi omenjenih letakov, kakor tudi ne nobenih letakov na zgoraj navedeno sodružico Vilmo Hoffmanovo. Iz tega je razvidno, da je Bethlenovo provokatorstvo močno razpredeno tudi v Avstriji, odnosno na Dunaju, od koder se na podel intrigantski način izigravajo žrtve po nalogu policije v Budimpešti, ki potrebuje dokazov, da kompromitira soc.-dem. stranko, odnosno, da se ustvari umetno zakoslukoli povod, za preganjanje in mučenje vsega madžarskega razredno zavednega delavstva, bilo socialistične ali komunistične orientacije.

5. junija grem v Ljubljano!

R. GOLOUH:

Kriza.

Socialna drama v petih slikah.

(Dalje.)

Štempihar: Vse to smo nocoj že slišali. Nič več ne bomo debatirali; sedaj so druga vprašanja na dnevnem redu. Garjeve ovce. Čigav je naš delavski list, in komu mora služiti? To naj nam povedo tisti, ki se jih tiče... (Pritrjevanje, ploskanje.)

Verlot: Prosim, povedal sem že večkrat, pa se me vendar ni poslušalo. Tudi zgodbo o Gospodovem vinogradu in besede sv. Matevža sem vam razložil, pa hodite še vedno po krivi poti in verujete krivim prorokom. Vse mu je kriv denar, zato pravim: Boj denarju!...

Štempihar (s prešernim krohoto): Smešno!.. Neumno!... Čvekarije! Oprostite, boj denarju, napoveduje! Ko je pa denar vse! Tako mišljenje je skozi pregrešno, prosim. Ravno za denar gre. Denar je Alfa in Omega, da se učeno izrazim. (Ploskanje.)

Verlot: To je blasfemija. Denar je zlo, je sleparija, je kraja, je korupcija. Vse je delo, samo delo je pošteno. Delo ne pozna denar-

ja, delo pozna samo blago. Zato pravim: Za platno pšenico, za knjigo repo!

Štempihar (razjarjen): Dosti je tega! Sedaj so na dnevnem redu volitve in red v stranki. Prišli smo sem, da pokličemo prizadete na odgovor. List ne služi več svojemu namenu, sploh vsa naša stvar je v slabih rokah. Delavski list mora služiti delavski stvari. Prizadeti naj se izjavijo. Prosim, sedaj so na dnevnem redu volitve...

Prvi delavec: In kandidati...

Štempihar: Tudi kandidati, kajti ni volitev brez kandidatov, in nekdo se mora izpostaviti. Začeti moramo z resnim delom.

Verlot: Ne gre le za volitve in za kandidate, prosim, gre tudi za pojme...

Štempihar: Pojmi so besede, jaz sem pa za delo in dejanje. (Ploskanje.) Prosim, moj program je na kratko ta: Denar je potreben, le razdeliti se mora tako, da bo prišel vsem prav. Zato: denar sem! In ne samo denar, tudi oblast. Za denar in za oblast gre. Kdor hoče do oblasti, pa mora najprej do parlamenta...

Drugi delavec: Imeniten program!

Ana (močno): Ven! (Začudenje, molk.) Ven, pravim! Ven, kanale in sleparji! — (Odpor, mrmranje, klic: »kdo?«, »kaj?«)

Štempihar: Tako torej: Kanale smo in sleparji, ker pravimo, da je treba dela in dela, da se reši delavstvo bede in pogube.

Verlot: Ni vse krivo, kar stoji v svetem pismu in kar je napisal sv. Matevž. Prosim, ali sem slepar, če pravim, da je v internacionalni uniji horizontalnega mundizma rešitev, če pravim, da je denar vir pogube...

Štempihar: Ali nismo nocoj sklenili, da napravimo red? Upirajo se nam, in to v času borbe, v času volitev...

Kultura. Ameriški sodrugi so izdali koledar za l. 1927, ki jim dela veliko čast. Je to nedvomno eden najlepših delavskih koledarjev, kar smo jih dosedaj imeli. Bogata in pisana vsebina, politične študije poleg pripovednega in dramatičnega spisa, pesmi in različno drugo gradivo, vse izbrano in tiskano v izredno okusni in solidni opremi. Škoda, da ni slovensko delavstvo vedelo prej za ta koledar, kajti prepričani smo, da bi ga bilo v tem slučaju v velikem številu naročilo. Koledar krasijo tudi mnoge lepe umetniške slike. Ameriškim sodrugom moremo samo čestitati na tako lepo urejenem in obsežnem delavskem koledarju, ki priča, da živi med našimi slovenskimi somišljeniki onkraj oceana še vedno zdrav smisel za slovensko besedo in umetnost in krepko socialistično prepričanje.

Dnevne novice.

Vlada bo odstopila, in sicer koj po sprejetju budžeta — tako javljajo listi, in kmalu se bo videlo, ali so prav informirani ali ne, kajti proračun mora biti pod streho najkasneje do 1. aprila, do 1. aprila pa ni več daleč. Nekaj je sicer takih okoliščin, ki kažejo, da je na tej vesti nekaj resnečnega. Zadržanje opozicije je namreč zadnje dni precej sumljivo. Ona bi z energično akcijo v parlamentu lahko preprečila sprejetje proračuna do omenjenega dne — pa je nasprotno baš sedaj precej popustljiva in oklopna — kar lahko pomeni, da se hoče odij proračuna prepustiti Uzunovičevi vladi in njegovim zaveznikom, nato vladi in vskočiti po možnosti v vlado. Pribeževanje v tem smislu že nekaj izjavil, in to kar naravnost iz parlamentarne tribune. Sedanja vlada prav gotovo ni bogve kako močna in sigurna — če se bo pa Uzunovič po 1. aprilu res umaknil, dvomimo. Do sedanjega izkušnje z njim ne govore za to možnost. Uzunovič je sestavil v kratkem času že toliko vlad, da mu ne bo hudo poskusiti znova. Tudi nam je datum sumljiv. 1. april je že po svoji tradiciji namenjen potegavščinam. Kaj če se bo 1. aprila pokazalo, da je Uzunovič opozicijo samo potegnili?

Albanija in Italija sta še vedno na dnevnem redu naše zunanje politike in v zvezi z njima ona slavna anketa, in v kateri živ krst ne ve, kako in kedar se bo vršila in če je sploh potrebna. Italija je mnenja, da naj se preiskava vrši samo vzdolž jugoslovanskih mej, Jugoslavija pa pravi, da se morajo preiskati tudi italijanska in albanska meja. Medtem se pa širijo še vedno vznemirljive vesti o položaju v Albaniji in o organizaciji albanske vojne s pomočjo Italije. Tudi bolgarski komite in arnautski kačaki so že po sredi, tako da je celo to poglavje skoz in skoz pisano in polno živahnih slik. In če bi bilo vse to sama literatura, bi se niti toliko ne vznemirjali, tragično je, da se iz vsega tega vendar končno izcimijo sila neprijetne stvari s silno krvavim zaključkom. Prav radi bi priklicali vsem notranjim in zunanjim poklicanim činiteljem v spomin, da je bilo vojne dosti, in da je mir prvo in poglavito. Zato bi radi, da se ta znameniti roman vendarle zaključi po možnosti tako, kakor so se v starih časih: s srečnim, vse zadovoljivim razpletom. Taka in nič drugačna je želja naša, želja tistih, v imenu katerih se ta huda zgodba pleče, čeprav jih nihče nič ne vpraša in se nihče nanje ne ozira.

Naša diplomacija. Naš pariški poslanik Spalajkovič, ki je pred leti zaslovel po svoji znani protisovjetski izjavi, je pozvan ali nepozvan, podal uredniku »Timesa« nekatere vrlo modre izjave o jugoslovansko-italijanskem sporu. Rekel je, da se jugoslovanski narod kar cedi vroče ljubezni do sedanje Italije, zlasti pa do Mussolinija, ter da jugoslovanska vlada samo želi, da se čimprej pogleda vzdolž cele jugoslovanske meje, dali se Jugoslavija vojaško res pripravila na napad proti Albaniji. Da je gospod Spalajkovič diplomat svoje vrste, smo večkrat pribili — izgleda pa, da je sedaj tudi velepatriotsko jugoslovansko časopisje enakega mišljenja, in piše zato naenkrat o njem vrlo ne spoštljivo. In vse to, ker se topot ni zagnal v sovjetsko Rusijo, marveč zahteval, da naj se mednarodna preiskovalna komisija odpelje na naše granice po možnosti kar z ekspresnim vlakom. Iz tega bi bilo pravzaprav sklepati, da se naši buržuaziji s preiskavo dosti ne mudi. Tako ne vemo več, ali naj napadamo še nadalje Spalajkoviča, in s tem podpremo časopisno gonjo proti njemu, ali narobe. Težko je slediti naši diplomaciji, še težje politični logiki našega nacionalnega časopisja.

Proračun ministrstva za socialno politiko obravnavajo v narodni skupščini. Predlogi in amandmani tega proračuna segajo globoko v vsakdanje življenje jugoslovanskega delavstva in bomo zato o tem proračunu še pisali. Opozicija je ostro kritizirala vlado, povdarjajoč, da se zakoni in predpisi nikakor ne

uvažujejo, da se je gazilo in demonstiralo socialno politiko, da se mora zlasti v pogledu podpiranja brezposelnih vendar nekaj storiti. Ko to pišemo, traja še vedno živahna debata o tem proračunu in zanimivo je, da se celo meščanska opozicija zavzema za popolnejšo socialno politično zaščito delavstva. Ob tej priliki pa moramo tudi konstatirati, kako velike škode za delavsko stvar je dejstvo, da nimamo v parlamentu svojih zastopnikov, da bi v imenu delavstva povedali, kako izgleda socialna politika v naši državi in pojasnili tragični položaj proletariata. Kakor rečeno se na ta proračun še povrnemo, ker je za nas v vsakem pogledu velikega pomena in važnosti in nudi priliko raznolikim konstatacijam.

Naša socialna skrb. Pri Sarajevu je težko zbolela siromakova družina — žena in otrok sta hiralna na jetiki, mož je pa zaman tekal od oblasti do oblasti, da naj mu pomagajo iz obupnega položaja. Prosil je, da naj mu pomagajo ločiti bolno mater od otroka, prosil je, naj ga rešijo stanovanjskega pekla. Vse zaman. Oba bolnika sta še nadalje ležala na tleh in zapadala brez sleherne pomoči. Oblasti so bile za prošnje obupanega očeta in moža gluhe — odbijale so ga osorno, z izgovorom, oblasti niso dobredno društvo itd. In siromak ni vedel kam z bolnim otrokom, ne kam z umirajočo ženo. In se je končno zgodilo, kar je bilo v takih razmerah pričakovati: otrok je izčrpan v boleznih in gladi umrl na trdih tleh, žena je štela svoje poslednje ure. Mrtvega otroka je bilo treba pokopati, in ker je bil brezposelni oče brez sredstev, se je zopet obrnil na oblasti, da mu pomagajo, vsaj pokopati ubogo žrtev, zopet brezuspešno. Končno je šel v Delavski dom in se obrnil na delavce, da mu v stiski pomagajo. In ti so mu tudi pomagali. Tako so pokazali bedni delavci, da imajo več razumevanja in sočutja, kakor slavne naše oblasti. Pravijo končno, da se je nesrečnemu očetu vsled tragične usode, ki je doletela njega in njegovo družino, zmešalo.

»Svoboda« vabi k V. redni seji ožjega odbora »Svobode« delavske telovadne in kulturne zveze za Jugoslavijo v Ljubljani, ki bo v sredo, dne 6. aprila t. l. ob 20. uri v uradnih prostorih v Ljubljani, Marksov trg 2/II, s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnje seje.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blaginjskega.
4. Društveno glasilo.
5. Nameščenje tajnika.
6. Razno.

NB.: Zastopanje članov širšega odbora je prostovoljno. Eventuelne stroške zastopnikov nosijo podružnice same. — Morebitni predlogi podružnice naj se pravočasno predložijo odboru.

Predsednik: Dr. Henrik Tuma, l. r.
Tajnik: Stanko Bitežnik, l. r.

Urad Ljubljanskega velesejma je izdal lične propagandne znamke za svoj letošnji VII. velesejem, ki se vrši od 2.—11. julija. Kdor jih želi uporabljati in tako tudi v propagandnem oziru podpirati to našo važno gospodarsko ustanovo, naj to javi uradu, ki mu jih bo takoj brezplačno dostavil.

Knjižnica

prosvetnega odseka Delavske zbornice v Ljubljani.

Prosvetni odsek Delavske zbornice je v zadnjem času nabavil za svojo knjižnico vse novejšje leposlovne *knjige (romane in povesti), zlasti si je pa nabavil socialno-znanstvene in naravoslovne knjige. Izposojajo se tudi že vezani lanski letniki najrazličnejših revij in časopisov. Funkcionarje opozarjamo na sledeče knjige:

a) Slovenske:

Dr. Adler Maks, Kulturni pomen socializma.
Beer Maks, Karl Marks, njegovo življenje in nauk.
Dr. Gosar, Socialna ekonomija.
Dr. Krek Janez, Socializem (nova izdaja).
Marx Karl, Mezdno delo in kapital.
Dr. Ogris Albin, Politične stranke.
Sivic Anton, Gozdarstvo v Sloveniji.
Uratnik Filip, Stanovanjsko vprašanje.
Dr. Ušeničnik, Sociologija.

Kmetijstvo in planšarstvo v Sloveniji.

b) Nemške:

Adler Maks, Neue Menschen.
Beer Max, Allgemeine Geschichte des Sozialismus und der sozialen Kämpfe vom Altertum bis zum Jahre 1920.
Beer Max, Das England der Gegenwart.
Bergmann Karl, Der Weg der Reparation: von Versailles über den Dawesplan.
Brügel Ludwig, Geschichte der österreichischen Sozialdemokratie, v 5. delih.
Nendrik de Man, Zur Psychologie des Sozialismus.
Elentheropoulos, Soziologie.
Ford Henry, Mein Leben und Werk.
Ford Henry, Das grosse Heute — das grössere Morgen.
Gerhardt Johann, Arbeitsrationalisierung.
Gumpowicz Ludwig, Soziologie.
Herker Heinrich, Die Arbeiterfrage.
Kent William, Warum arbeitet die Fabrik mit Verlust.
Kimmil Anton, Lehrlingsschutz.
Köttgen Karl, Das wirtschaftliche Amerika (s slikami).
Karr Karl, Zbrana dela.
Mombert Paul, Sozialpolitik.
Rieppel Paul, Fordbetriebe und Fordmethoden (s slikami).
Nestriepke Siegfried, Die Gewerkschaftsbewegung (3 deli).
Sarlatti Margherita, Mussolinis Lebensgeschichte.
Sternberg Fritz, Der Imperialismus.
Varga Eugen, Die sozialdemokratischen Parteien der Welt.
Forel August, Die sexuelle Frage.
Weininger Otto, Geschlecht und Charakter.
Helmolt Hans, Weltgeschichte (9 delov, s slikami).
Arsenjew Vladimir, Russen und Chinesen in Ost-Sibirien (s slikami).
Norton, Bis zur Spitze des Mount Everest (s slikami).
Wegener Georg, Im innersten China (s slikami).
Tolomianz, Einführung in das Genossenschaftswesen.

Našim p. n. naročnikom! Danes smo razposlali vsem naročnikom poštne položnice. Posebno opozarjamo one, kateri so še v zaostanku, naj se vendar že zavedajo, da se mora delavski tisk sam vzdrževati in da je to mogoče le na ta način, ako naročniki redno pošiljajo svojo naročnino. — Vse tiste naročnike, ki so naročnino že poravnali, pa prosimo, da shranijo položnice za prihodnjico. — Uprava.

Iz stranke.

Za četrtek, dne 31. marca ob pol 4. uri pop. napovedana seja izvrševalnega odbora pokrajinske organizacije SSJ se bo vršila v kavarniški sobi restavracije »Celjski dom« (vis á vis kolodvora) v Celju.

Maribor.

Javen železničarski shod.

se vrši v petek, dne 1. aprila 1927 ob pol 7. (19.) uri v Götzovi dvorani z dnevnim redom:

1. poročilo o intervenciji v raznih zadevah pri upravi železnice v Beogradu;
2. poročilo o poteku glavne skupščine bol. fonda;
3. protest proti redukcijam železniškega osebja ter prejemkov.

Železničarji brez razlike kategorije vsi na shod. Branimo naše pravice sami in ne zanašajmo se na druge! **Savez železničarjev Jugoslavije Podružnice Maribor I., II. in III.**

Seja ženskega sekcijekega odbora se bo vršila v sredo ob 7. uri zvečer v »Ljudskem domu«.

Slabo so odrezali. Med železničarji je še vedno nekaj takih kajonov, ki se ne zavedajo, da so železničarji celota zase, da morejo samo, ako ostanejo združeni in kompaktni, izvojevati sebi boljše razmere. Pa se še vedno najdejo taki nepoboljšljivi proroki, ki iščejo rešitev v korporacijskem združenju posameznih žel. kategorij, v takozvanih kastah, ki služijo samo napihovanju dotičnih in odvajanju železniškega osebja od skupne organizacije in skupne borbe. Tako so zadnjič takozvani zastopniki nekega takozvanega »Društva profesionistov« iz Ljubljane sklicali v gostilni Majhenič v Studencih shod, na katerem so skušali navzočim dokazati, da je rešitev vesoljnega železničarstva samo v »Društvu profesionistov«. Pa so slabo nateteli, kajti navzoči so bili zavedni in organizirani člani Saveza železničarjev Jugoslavije, ki so jim kmalu dokazali, da iz te moke ne bo kruha. Propovedniki kastnega duha in kastne organizacije so skušali dokazati, da eno je delavec, drugo pa gospod profesio-

nist, — navzoči so jim pa povedali, da sta i delavec i profesionist eno, ker sta oba enako izkoriščana in zastavljena, oba enako teptana v svojih svetih pravicah, in da se morata oba združeno boriti za skupne pravice. Tako se je ta »veliki« shod končal z uspehom Saveza železničarjev Jugoslavije, z uspehom misli skupne in enotne organizacije in skupne borbe, kajti ne eden od navzočih ni sledil »Društvu profesionistov«, katerega apostoli so zaman dopotovali do Maribora.

Pri mariborski borzi dela dobijo delo: 24 hlapcev, 12 viničarjev, 10 majerjev, 2 vrtnarja, 10 kamnosekov, 1 čevljar, 1 mizar, 2 krojača, 1 klepar, 1 tesar, 5 vajencev (ključavničarske, mizarske, pekovske, mlinarske in krojaške obrti), 39 kmečkih dekel, 3 sobarice, 1 varuška, 1 vzgojiteljica, 2 natakariči, 1 kavarniška blaginjska, 1 gostilniška kuharica, 3 postrežnice, 1 delavka, 1 sekačica.

Citraški koncert. Mariborski citraški klub priredi dne 2. aprila t. l. ob pol 20. uri v Gambrinovi dvorani veliki citraški koncert. Prijatelje citraške godbe vljudno vabimo, da se koncerta udeležijo in s tem podpirajo cilj kluba in njegov napredek. Vstopnina 6 Din.

Priporočamo cenj. bralcem tvrdko Jakob Lah, glej današnji inserat.

Trbovlje.

V četrtek 24. tm. se je vršila plenarna seja občinskega odbora. Župan s. Siter je točno ob 2. otvoril sejo, ter sporočil, da veliki župan ni ugodil vlogi občine, da bi se priključili kraji Sv. Lenart in Ostro k trgu Trbovlje. Sodr. Klenovšek je podal revizijsko poročilo za leto 1926, katero se je vzelo soglasno na znanje. Regulacijski načrt je bil predložen od starešinstva plenumu v potrdilo. Plenum je istotako po daljši debati sprejel načrt soglasno. V občinsko zvezo se je sprejelo 29 prosilcev, istotako se je dvema zasiguralo sprejem, ako si pridobita državljanstvo, za štiri prosilce se je izrekel odbor za podelitev obrti. Na predlog s. Krušiča je obč. odbor soglasno sklenil, ustanoviti svoj lastni občinski pogrebni zavod, to pa iz razloga, ker prihajajo dan za dnem pritožbe zoper pogrebni zavod gosp. Finžgarja, kateri pač ima za naše razmere daleko previsoke cene. Obč. odborniku gosp. Korenu se je poverilo pobiranje doklad na vino, kar so dosedaj opravljali obč. redarji. Na predlog s. Marlovka se je sklenil nakup stavbne parcele v Hrastniku v svrhu zidanja stanovanjskih hiš. O prošnji župnega urada v Trbovljah glede odstopa stare kaplanije cerkvi, je poročal s. Krušič, ki je omenil, da obč. odbor nikakor ne more tej prošnji ugoditi, ker je vendar zato tukaj, da čuva abč. imetje, ne pa da ga razdeljuje. Obč. odbornik gosp. Jordan (SLS) se je zavzemal zato, da bi obč. odbor vendar ugodil prošnji, ker je to baje že gerent gosp. Fortič obljubil, in se je skliceval na neki sklep gerentskega sosveta, katerega pa ni v zapisniku, ker se za časa gerentovanja gosp. Fortiča zapisnik ni vodil, in tudi ni obstojal nikakšen gerentski sosvet. Konečno je proti trem odbornikom SLS bil sprejet predlog s. Krušiča, da naj cerkvena oblast toži občino, ako smatra da je pri lastninski pravici prikrajšana, ali pa naj stopi z občino v stik v svrhu odkupa stare kaplanije, ker podariti se je ne more. Proti predlogu s. Pliberška, da se računa taksa za obč. tehniko Din 10.— za tujce, ker se je taksa za domačine zvišala od 4.— na 5.— Din, se je oglasil obč. svetnik gosp. Ahac (SLS) češ, da se je vse pocenilo in da je to za kmete obremenitev, takoj na to je pa predlagal, naj občina popravi celo vrsto cest za kmete. To je pač značilno, da se upira na eni strani povišanje tehtarine, na drugi pa zahteva od občine 100.000 Din za popravilo cest, čeprav je občina že izdala za popravilo cest za časa 10. novembra 1926 Din 140.000, kar je gotovo 5krat več, kakor plačajo vsi kmetje celo leto občinskih doklad. S tem še pa ni rečeno, da se v bodoče ne bo več popravljalo ceste, to pa samo v toliko v kolikor pač naš proračun dopušča. Ker to, kar se je tekóm 8 let z raznimi gerenti zanamirilo, se ne da v

PREDNAZNANILO!

roku par mesecev popraviti, kar tudi naši kmetje sami razumejo, čeprav tega gosp. Ahac noče razumeti. V ostalem moram še pripomniti, da so bili vsi predlogi večine sprejeti soglasno razven par izjem, ko so eden, dva a največ trije glasovali proti, tako da lahko konstatiramo, da opozicije sploh ni in da se vsi zavedajo onega, da so prejeli zaupanje od volilcev zato, da rešijo občinsko gospodarstvo iz blata, v katerem je tičalo celih 8 let.

V nedeljo, dne 3. aprila tl., priredi del. godba na pihala v dvorani »Del. doma« koncert z izbranim sporedom. Po koncertu prosta zabava. Pričetek ob 7. zvečer.

V petek, dne 18. tm, sta sodr. Kopač in Krušič, zastopnika del. zbornice, intervenirala pri podjetju »Dukič in drug« na Doberni v svrhu sprejetja delavcev, katere je omenjeno podjetje odpuščalo. Rezultat intervencije je bil uspešen, ker se je podjetje obvezalo sprejeti nazaj na delo vse one delavce in delavke, ki so v tukajšnji občini pristojne in katerim izda s. župan tozadevno potrdilo.

Guštanj-Ravne.

Predolgo smo že molčali, ali prej ali slej mora priti v javnost, kar se godi v naših delavnicah. Naprimer v strgarski in ključavničarski delavnici je prišlo že takorekoč v navado, da neki sebičneži, ki so jim mojstri posebno naklonjeni, delajo skoraj vsaki dan 12—14 ur brez 50%, ali tudi s 50% nadurami. Ti sebičneži uživajo naklonjenost od strani mojstrov, ker pač igra tudi narodna pripadnost še veliko vlogo. Ti ljudje hočejo še danes brenkat na neko boljšo struno. Ti ljudje se poživljajo na strok. organizacijo, ker bi mogli pač držati »disciplino«, le ako bi ne bilo teh organizacij. V tem slučaju bi lahko nemoteno kršili 8urni delavnik, v prid kapitala. Ti različni ljudje so po preobratu iskali zaščito pri strokovnih organizacijah, ko so se čutili ogrožene od inozemcev, so bili tudi mojstri v strok. organizacijah. Danes se čutijo močne, pa ogrožajo existenco strok. organizacij. V strgarni, kakor tudi v ključavničarski delavnici, se opaža že dolgo časa to prekoračenje 8urnega delovnika, in sicer v akordu 12 ur in še pri specialnih delih po tri in pol re, tako da znaša delovni čas 16—20 ur. To so enostavno elementi, ki pljujejo na težko priborjeni 8urnik in na strok. organizacije, vse to v prid

njihovih mojstrov in predelavcev. Seveda ne vsiljujejo mojstri preveč čezurno delo, ali vsekakor se hitro opazi, ako ne gredo drugi za njimi, so pri vseh ugodnostih zasluzka zapostavljeni. S kakšnimi mahinacijami se vse dela, da se delavce indirektno pridobi za kršenje 8urnika! Vsa naročila se toliko časa zavlačujejo, da je že skrajni čas, da se jih odpošlje, potem pa hura na delo po 12—20 ur dnevno. Napeti se morajo vse sile, drugače se more plačati odškodnina (Penale). Lahko bi se veliko več delavcev zaposlilo, če bi ne bilo toliko umazanih sebičnežev, ki požro na ta način marsikateremu nedolžnemu otroku kruh iz ust. Če bi se vsi držali 8urnika, bi lahko velika brezposelnost malo popustila. Tem sebičnežem kličemo: nehajte že enkrat s tem nečloveškim čezurnim delom, ker vas drugi objavimo s polnim imenom, tako da bodo otroci s prstom kazali na vas, da ste kršilci 8urnika. Neke mu strgarju in hoblerju in drugim enakim priporočamo, da naj se malo ozro čez tovarniški plot, tam bodo videli stradajoče brezposelne, ki čakajo na kosček kruha, ki mu ga vi, nikdarsiti, odjedate. Mimogrede povedano, se je začelo tudi ženske siliti na nočno delo in sicer od 12 dopoldan do 12 ponoči. Ali razredno zavodni organizirani delavci vprašamo, če ne velja več zakon o 8urnem delovniku za našo tovarno v Guštanju-Ravne? Tudi pri mladoletnih se prekoračuje 8urni delovni čas. Mojstrom pa povemo na ušesa, če nočete izgubiti preveč ugleda na vaši inteligenci, tedaj nikar ne kričite nad delavci kot blazni, ker delavci niso vsi hlapčevskega značaja, temveč je velika razlika med kričaji in delavci. Vam gošpodu strgarskemu orodnemu kovaču le v toliko na znanje, da je skrajni čas, da nehate s čezurnim delom, ker drugače bomo primorani storiti vse druge korake. Nekega drugega gošpoda mojstra pa vprašamo, koliko zlatih medalj je dobil od ravnatelja, ker je tako strašansko kričal nad delavca, kateri ga je samo opozoril, da je 8. ura. Na ja, časi se spreminjajo, včasih smo se skrivali po gozdovih zavoljo šovinizma, in danes pa kričimo kot živali, ali ni tako? Drugič več. Končno pa povem vsem prizadetim, da razpolagamo z neko skrivnostno lučjo, ki vse vidi in vse ve. Toraj bodite oprezní in previdni, sicer pride še hujši blisk in grom. Delavci, zdramite se, da bomo zmožni preprečiti take mahinacije v tovarni. Če ne bo-

Delavska Telovadna Enota „Svoboda“ v Studencih naznanja, da se vrši otvoritev nove telovadnice dne 14. in 15. maja. V teh dneh se vrši v Studencih velik delavski zlet iz vse države. Naprošamo bratska društva, da ne prirejajo v omenjenih dneh v vsej državi nikakih veselíc. — Veselični odbor.

dete sami uvideli, da je edino v strok. org. vaša pomoč, pride še hujši pritisk od strani podjetja. Toraj vsi v strokovno organizacijo! — Zaveden kovanar.

Ruše.

Ženski shod se vrši v Rušah dne 3. aprila v gostilni Erhatič. Začetek ob 4. uri popoldne. Delavske žene vse na shod!

Pripravní odbor za vsedelavski zlet v Ljubljani, je razposlal vsem našim delavskim kulturnim društvom vabila na udeležbo in sodelovanje in je to objavil tudi v naših listih, prezrl pa je pri tem pevski odsek »Svobode« v Rušah, ki je priznana eden najboljših v Dravski dolini. Ker smo prepričani, da se je to zgodilo le pomotoma, se bodo naši pevci kljub temu udeležili vsedelavskega zleta.

Studenci pri Mariboru.

Dne 12. tm. se je vršil pri nas v gostilni Majhenič občni zbor kraj. organizacije SSJ, ki je bil izredno dobro obiskan, kar je dokaz, da se tukajšnji sodruzi zavedajo svojih dolžnosti, in da tukajšnja socialistična trdnjava, katereja je našim nasprotnikom trn v peti, neumorno deluje in napreduje. Ob določenem času je sodrug predsednik Klemenšak otvoril zbor in pozdravil navzoče sodruge, med njimi tudi sodruga Erzena iz Maribora, nakar se je prešlo na dnevni red, ki je bil zelo izčrpen in je dal povod zelo zanimivi in koristni debati. Za novega predsednika je bil enoglasno izvoljen sodrug Haberl Ivan, za namestnika pa sodr. Brenčič Leopold. Za blagajnika je bil izvoljen sodrug Kaz Franc, za namestnika Bauman Karl, za tajnika sodrug Leskovšek Vinko, za namestnika s. Španer Jožef, za kontrolo sodrugi Novak Jožef in Majhenič Ludvik, za oskrbnika sodrug Pinter Jurij. V širši odbor so pa bili izvoljeni sledeči

sodruzi: Pušnik Franc, Kolar Franc, Serjaz Peter in Pregl Alojz. Po končanih volitvah je povzel besedo sodr. Erzen, kateri je v enournem stvarnem govoru pojasnil in razložil politični položaj v državi, kakor tudi pomen socializma in zato potrebnega organizatoričnega dela, kar so navzoči sodruzi odobravalí in z navdušenjem vzeli na znanje. Govorilo je nato še več sodrugov, ki so se brez izjeme bavili s tem, da je dolžnost novega odbora, delati neumorno in napeti vse sile, da se bo organizacija dvignila na tisto višino, na kateri je bila pred nekoliko leti. Na podlagi sklepa seje od dne 23. tm. naj se vsi dopiši pošljejo na naslov sodruga Brečić Leopold, Zrinjskega ulica, Studenci.

Narodno gledališče v Mariboru.

Torek, 29. marca, ob 20. uri: »Madame Butterfly. Ab. A.
Sreda, 30. marca, ob 20. uri: »Učiteljica. Ab. C. Premijera.

Premijera »Učiteljice« na mariborskem odr. Nicodemi, čigar »Scampolo« je žel v Mariboru pred leti največje priznanje, se nam predstavi te dni z drugo komedijo »Učiteljica«.

Mariborska drama pripravlja pasijonsko igr. »Kristova drama« in češko dramo »Periferija« od Fr. Langerja v režiji prof. Sesta. Opereta študira »Logarijevo Kristo«, a opera »Rigoletta«, s katerim se bo proslavila 25letnica umetniškega delovanja ravnatelja Mitroviča.

Za tiskovni sklad so darovali sledeči sodruzi: Zagar Maks 10 Din, Obratn Fr. 1 Din, Kramer Emil 4 Din, Pudol Avgust 4 Din, Mihelič Roza 4 Din, Voh Franc 4 Din, Livnik Ivan 1.50 Din, Cegovnik Fr. 1 Din, Petek Alojz 1 Din, Močivnik I. 2 Din, Cepelnik Josip 1.50 Din, Taschler Filip 2 Din, Zabukovec Ivan 2 Din, Kragelnik Ernst 1 Din, Raspet Aloj 5 Din, Kostwein Alojz 5 Din, Kristan Blaž 2 Din, Rebernik Ivan 5 Din, skupaj 56 Din. Omenjeni znesek je zbral s. Zagar Maks v Ravnah pri Guštanju na nabiralno polo št. 6. Iskrena hvala. Sodruzi, posnemajte!

Širite naš list!

Svetovno znano in preizkušeno

Styria kolo

na 12 mesečne obroke

samo pri generalnem zastopstvu

ALOJZ USSAR,

Trgovina s šivalnimi stroji in kolesi
Maribor, Gosposka ulica 20/1.

Važno za vrtnarje in posetnike!

Vsled opustitve nekaterih parcel naše vrtné šole prodajamo sadna drevesca, jabolka in češnje (2-3 leta stare). Drevesca stanejo, kakor je pač kvaliteta, od 8 do 12 Din, prodano po naši izbiri. Ne zamudite priložnosti in preskrbite si spomladni cena sadna drevesca. »VRT« Džamonja in drugovi, d. z. o. z., Maribor

Zbirajte za tiskov. sklad!

POZOR!

Dokler traja zaloga: prvovrstno dalmatinsko vino iz Visa (Lissa) Liter Din 10.— Spoštovanjem

Gostilna „Pri grozdu“
A. Spatzek v Mariboru.

PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJAČEV

R. Z. Z. O. Z. V MARIBORU, RUŠKA CESTA ŠT. 5

se priporoča za izdelovanje obleke za dame in gospode po meri. — Lastna zaloga češkega in angleškega sukna vseh vrst. — Solidna postrežba.

Priporoča se

delikatesna trgovina na Aleksandr. c. 31,
v bližini glavnega kolodvora.

Velika izbira vedno svežega delikatesnega blaga kakor praške in domače šunke, vseh vrst salam, sira, kompotov, sardin itd. V zalogi vedno sveže pecivo od prvovrstne domače tvornice V. BIZJAK in DRUG, Rogaška Slatina. Na drobno in debelo po originalnih tvorniških cenah!

Istotako se priporoča zraven spadajoča

zajutrkovalnica in vinarna
s pristnimi domačimi in dalmatinskimi vini ter prvovrstnim odprtim pivom iz Maribora, ki ga omogoča najmodernejša pivska točilna naprava. — Z odličnim spoštovanjem
FRANC KURINČIČ - MARIBOR

JOSIP BARLOVIČ

KROJAŠKI ATELJE

TRUBARJEVA UL. 5 -- LIVADA ŠT. 2

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih oblek za civil in vojaštvo po najnovjših vzorcih in najnižjih cenah. — Prvovrstna izdelava.

Fotograf

MIRKO JAPELJ

Aleksandrova cesta - Trgovski dom.

Vhod na desni strani.

Se priporoča delavstvu in uradništvu. Cene solidne, slike umešniške. Hitra izvršitev naročil.

RADI PREZIDAVE

se prodaja modno in galanterijsko blago po zelo znižanih cenah in še s 5% popusta samo 14 dni v dobro znani trgovini

Jakob Lah, Maribor, samo Glavni trg 2.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.

Ustan. 1898

MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38

Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici št. 2 in na Glavnemu trgu št. 18.

Moderno in higiensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pecivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju peciva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih peciva na zavarovalno znamko D. P.

„ANKER“ DOMAČI HRANILNIKI

Srečke razredne loterije

2 1/2% vojno-odškodninska renta proti takojšnjemu plačilu in na mesečne obroke v bančni poslovalnici

Bezjak, Maribor, Gosposka ul. 25